

TYÖVÄEN ARKISTO

V. 1940

HELSINKI 1941. TYÖVÄEN KIRJAPAINO

Työväen Arkisto v. 1940.

Työväen Arkiston kokoelmat ovat uushankintojen avulla lisääntyneet vuoden 1940 varrella seuraavasti:

Kirjasto-osasto, joka sisältää kirjoja, kirjasia ja aikakauslehtiä, lisääntyi 1,016 numerolla ja käsitti vuoden päättyessä 46,041 numeroa. Asiakirjakokoelma käsittää käsinkirjoitettuja ja monistettuja asiapapereita: pöytäkirjoja, kertomuksia, tilastoja, julisteita, sanomalehtileikkeitä y.m.; lisäys oli 7,550 numeroa. Viimeksi mainittu kokoelma, jonka kappalemäärää ei ole alusta laskettu, käsittänee nykyään vähintään parisataatuhatta numeroa. Kuvakokoelma, joka käsittää kuvia työväenliikkeen historiasta, henkilökuvia ja kuva-ainehistoa yhteiskuntaelämän ja yhteiskunnallisten pyrkimysten eri aloilta, lisääntyi viime vuonna 170 numerolla ja sisältääkin nyt koko joukon toistakymmentä tuhatta numeroa. Vielä on arkistossa muutamia satoja muistoesineitä, kuten lippuja, erilaisia merkkejä y.m.; nämä lisääntyivät 16 numerolla.

Uushankinnoista on vain vähäinen määrä saatu ostamalla; tämä koskee ennen kaikkea ulkomaista kirjallisuutta, jommoista kuitenkin vuoden 1939 syksystä lähtien on ylipäänsä saatu vain vähän. Enimmin arkiston kokoelmat ovat viime vuonna kuten ennenkin lisääntyneet siten, että työväen kustannuslaitokset ovat arkistolle lähettäneet vuosipainoksensa ja että erinäiset työväenliikkeen keskuksukset ja järjestöt ovat sille luovuttaneet vanhempaa ainehistoaan. Niinpä arkisto on saanut vastaanottaa eräiden nyttemmin luovutetuilla alueilla toimineiden työväenyhdistysten asiapaperit. Lisäksi arkisto on, kuten edellisinäkin vuosina, saanut suuren määrän lahjoituksia sekä yksityisiltä henkilöiltä että laitoksilta, koti- ja ulkomaisilta. Pari sataa uushankintaa on saatu vaihtamalla ainehistoa arkiston kaksoiskappalevarastosta. Vuoden varrella on arkistossa liimattu paperille ja asianmukaisesti rekisteröity 2,669 sanomalehtileikkeitä. Mielenkiintoisina uushankintoina mainittakoon erinäisiä asiakirjoja historiallisesti merkillisiltä vuosilta 1905, 1906, 1917 ja 1918 sekä venäläisiä lentolehtisiä vv. 1939—40 sodasta. — Arkiston

kaksoiskappaleista on 122 kpl. lahjoitettu toisille yleisille kokoelmille, pääasiassa Turun yliopistoille, Eduskunnan kirjastolle ja Kansalaiskorkeakoulun kirjastolle, minkä lisäksi 203 kaksoiskappaletta on myyty kirjastoille ja ja yksityisille henkilöille.

Poliittisesti levottomat ajat ovat tietenkin vaikuttaneet haitallisesti arkiston käyttöön opiskelu- ja tutkimustarkoituksiin. Jo syksyllä 1939 oli havaittavissa tässä suhteessa huomattava lasku ja sodan aikana sitten yleisön käynnit arkistossa vähenivät entistäänkin. Vasta kesän lähetessä käynnit taas huomattavammin lisääntyivät ja myöhemmin niiden lukumäärä on suurin piirtein kohonnut entiseksi, joskin edelleenkin voidaan havaita olosuhteiden vaikuttavan jossakin määrin haitallisesti opiskelu- ja tutkimusharrastukseen. Opiskelu- ja tutkimustarkoituksessa tehtyjen käyntien lukumäärä oli vuoden aikana 432 (näistä ensimmäisellä vuosipuoliskolla vain 85). Lisäksi arkisto on vuoden aikana antanut 934 lainaa; arkistoesineistä olennainen osahan on sellaista, jota luonnollisesti ei voida antaa lainaksi, vaan ainoastaan palkalla käytettäväksi. Muun muassa arkistoa on käytetty valmistavia tutkimuksia tehtäessä Sosialidemokraattisen Työläisnaisliiton 40-vuotis- ja Helsingin Kivityöläisten ammattiosaston 50-vuotiskertomusta varten samoin kuin valmistettaessa laajaa teosta Suomen sisä- ja ulkopoliitikasta vv. 1917—18.

Arkisto on saanut vastaanottaa kirjallisuutta ja muunlaatuista aineistoa seuraavilta laitoksilta ja yksityisiltä henkilöiltä:

Akat. Sos.-seura, Arbetarrörelsens Arkiv, Tukholma, A. Esti, Eteenpäin, Kotka, aikakausl. Fackföreningsrörelsen, Tukholma, Hangon t.y., Oy. Hämeen Kansa, H:linna, Br. Kalnin, V. Kanerva, rva Kanerva, Kansainvälinen Työtoimisto, Oy. Kansanvalta, R. Karlsson, Kirjallisuusyh. Kiila, Oy. Kirjapaino, Vaasa, P. Koskinen, Koskinen, Malmi, KK, Kuopion s.-d. piiritoimisto, Kuusjärven t.y., A.-L. Louhikko, Loviisan t.y., Metsätieteellinen Seura, Norjan Ammattijärjestö ja sen alaiset liitot, OTK, Oulun s.-d. piiritoimisto, Alli Paasivirta, V. Ruohonen, M. Ryömä, SAK, I. Schoultz, SNS, S. Sosialidemokraatti, Sos.-dem. puoluettoimisto, S. Rauhanliitto, S.-d. Työläisnaisliitto, S. Vaatetustyöntek. liitto, C. Sundström, Vakuutus oy. Turva, Työn Voima, J:kylä, Työväen Kirjapaino, H:ki, Työväen Kirjapaino, Tampere, Työväen Matkailuliitto, Työväen Siivostysliitto, TST, Valtion Julkaisuväestö, Vapaa Sana, Vapaus, Mikkelin, M. Veikkola, A. Wiik, K. H. Wiik, Voikaan t.y., E. A. Vuori, N. Välläri. Sitäpaitsi erinäiset liitot ovat lähettäneet aikakauslehrensä arkistolle.

Arkisto ottaa vastaisestikin kiitollisuudella vastaan lahjoituksia.